

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA – BIOLOGIA

I. Cel oceniania:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- pomaganie uczniowi w samodzielnym planowaniu rozwoju,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- dostarczenie rodzicom(prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w uczeniu się oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia.

II. Na lekcjach biologii oceniane są następujące obszary aktywności ucznia:

1. przyrost wiadomości w zakresie:

- a) wskazywania i opisywania: faktów i terminów biologicznych,
- b) zrozumienia zachodzących związków i zależności,
- c) opanowania naukowego języka biologicznego i podstaw myślenia naukowego,

2. przyrost umiejętności w zakresie:

- a) samodzielnego porządkowania i wartościowania informacji biologicznych,
- b) posługiwania się zdobytymi informacjami z różnych źródeł,
- c) praktycznego stosowania informacji i metod naukowych,
- d) twórczego rozwiązywania problemów,

3. postawy:

- a) systematyczność pracy przez cały rok (przygotowywanie się do zajęć lekcyjnych, udział w wykonywaniu zadań na lekcji),
- b) aktywność i inicjatywa na lekcji,
- c) rozwój własnych zdolności i zainteresowań biologicznych.

III. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów.

1) Formy oceniania:

- sprawdzian (test, praca klasowa) – po każdym dziale tematycznym, zapowiedziany z tygodniowym wyprzedzeniem, min. 2 w półroczu,
- kartkówka (bez zapowiedzi, wg potrzeb, obowiązuje materiał z 3 ostatnich lekcji),
- odpowiedź ustna (zakres materiału z 3 ostatnich lekcji),
- prezentacja,
- praca domowa,
- praca na lekcji (indywidualna lub zespołowa),
- praca dodatkowa(referat, album, plakat, poster, projekty własne),
- aktywność na lekcji (oceniana w formie „+”, 5 „+” to ocena bardzo dobra),
- udział w konkursach.

Nauczyciel ustala wagi dla danych form sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

- sprawdziany, testy (wszelkie prace pisemne zapowiedziane przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem) – waga 3
- kartkówki, odpowiedzi ustne – waga 2
- zadania domowe, prezentacje, prace dodatkowe wykonywane poza szkołą – waga 1
- aktywność na lekcji – waga 1

Wobec uczniów, którzy posiadają opinię lub orzeczenie z PPP stosuje się indywidualne kryteria oceny zgodnie z zaleceniami poradni.

2) Skala ocen:

- ocena celująca – 6
- ocena bardzo dobra – 5
- ocena dobra – 4
- ocena dostateczna – 3
- ocena dopuszczająca – 2
- ocena niedostateczna – 1

Kryteria oceniania pisemnych prac kontrolnych /testów/ w skali procentowej

celujący - 100 % maks. liczby punktów plus zadanie dodatkowe,

Jeżeli praca pisemna nie zawiera zadania dodatkowego to o ocenie celującej decyduje nauczyciel w zależności od poziomu trudności zadań kartkówki, testu lub sprawdzianu.

bardzo dobry - 91- 100 % maks. liczby punktów,

dobry - 76 - 90 % maks. liczby punktów,

dostateczny - 51 – 75 % maks. liczby punktów,

dopuszczający- 31 – 50 % maks. liczby punktów,

niedostateczny- 0 - 30 % maks. liczby punktów.

3) Samoocena pracy

Na lekcjach biologii uczeń jest zachęcany do samooceny swojej pracy.

Samoocena nie jest samokrytyką.

Cele samooceny ucznia:

- uczeń przejmuje odpowiedzialność za własną naukę,
- ocenia własną pracę,
- planuje korekty swoich działań,
- określa swoje mocne i słabe strony.

IV. Kryteria ocen z biologii

- **Ocena celująca** – uczeń wykracza poza kryteria oceny bardzo dobrej, opanował w pełni wszystkie wymagania programowe, a jego wiadomości i umiejętności są złożone, twórcze naukowo. Uczeń bierze udział w konkursach i osiąga w nich pozytywne wyniki. W sposób zadowolający (kreatywny i poprawny merytorycznie) wykonuje prace i zadania dodatkowe, wyznaczone przez nauczyciela (np. modele, projekty) Wykazuje kreatywność na zajęciach lekcyjnych. Uczeń otrzymał maksymalną ilość punktów za odpowiedź pisemną lub ustną.
- **Ocena bardzo dobra** – uczeń w pełni opanował wiadomości i umiejętności programowe. Swobodnie operuje faktami, dostrzega związki przyczynowo – skutkowe. Aktywnie uczestniczy w lekcji i służy pomocą innym. Uczeń formułuje opinie na forum publicznym, samodzielnie rozwiązuje nietypowe problemy, dociera do różnych źródeł informacji. Uczeń dobrowolnie wykonuje różne prace związane ze zdobywaniem wiedzy. Pracuje w grupie rówieśniczej i bierze odpowiedzialność za efekty wspólnej pracy. Podejmuje się pracy lidera grupy.
- **Ocena dobra** – uczeń spełnia wymagania poziomu koniecznego i podstawowego, ponadto poprawnie i samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne. Dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych. Udziela zasadniczo samodzielnie odpowiedzi, choć uwidaczniają się niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia. Wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności : treści przystępne, średnio trudne. Dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi. Opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie. Aktywnie i efektywnie pracuje i współpracuje w zespołach. Chętnie wykonuje dodatkowe zadania. Uczeń dotrzymuje terminów wykonania zadań.
- **Ocena dostateczna** – uczeń spełnia konieczne i podstawowe wymagania programowe. Posługuje się podstawowymi pojęciami i terminami biologicznymi. Odpowiada przy pomocy nauczyciela, który wspomaga go dodatkowymi pytaniami naprowadzającymi. Uczeń sporadycznie wykazuje się aktywnością na lekcji. Potrafi korzystać z podstawowych źródeł informacji i wykonać typowe zadania, formułuje proste wnioski, umie wiązać proste fakty. Uczeń popełnia nieliczne błędy rzeczowe, posiada skromny zasób słownictwa. Samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia, potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach.
- **Ocena dopuszczająca** – uczeń wykazuje ogólną orientację w tematyce, jego wiedza stanowi minimum pozwalające na kontynuację edukacji na następnym szczeblu. Uczeń dysponuje niepełną wiedzą, konieczną z punktu widzenia wymagań programowych, jest biernym uczestnikiem zajęć. Wykonuje polecenia na miarę swoich możliwości, popełnia liczne błędy w zakresie wiedzy merytorycznej i sposobu

jej prezentacji. Uczeń przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na pytania o niewielkim stopniu trudności

- **Ocena niedostateczna** – uczeń nie opanował koniecznych wymagań na stopień dopuszczający. Braki w jego wiedzy uniemożliwiają dalsze kształcenie wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej. Nie podejmuje prób wykonania powierzonych zadań. Uczeń nie przyswaja wiedzy oraz jest niesystematyczny w wykonywaniu prac domowych, nie posługuje się elementarnymi pojęciami biologicznymi oraz nie próbuje rozwiązać zadań o minimalnym stopniu trudności. Nie współpracuje z nauczycielem, wykazuje bierną postawę na lekcji.

Szczegółowe wymagania edukacyjne są ujęte w wynikowym planie nauczania na cały rok szkolny.

Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną, lecz średnią ważoną ocen cząstkowych.

Podstawą obliczenia średniej ważonej są wszystkie otrzymane oceny. W przypadku prac poprawianych obie oceny wlicza się do średniej.

Na ocenę śródroczną i roczną uczeń pracuje systematycznie, nie ma możliwości zmiany oceny w wyniku jednorazowego przygotowania się z określonej części materiału.

Przy wystawianiu ocen śródrocznych i rocznych nauczyciel może kierować się średnią ważoną uzyskaną ze wszystkich ocen cząstkowych według następującego schematu:

- 5,61 – 6,00 celujący
- 4,61 – 5,60 bardzo dobry
- 3,61 – 4,60 dobry
- 2,61 – 3,60 dostateczny
- 1,61 – 2,60 dopuszczający
- 1,00 – 1,60 niedostateczny

Uczeń, aby uzyskać ocenę śródroczną/roczną powinien otrzymać minimum 3 oceny cząstkowe w ciągu jednego półrocza przy jednej godzinie lekcyjnej biologii tygodniowo.

Wymagania dla uczniów z dysfunkcjami:

- uczniowi z dysleksją - wydłuża się czas na wykonanie zadania, pracy pisemnej (docenia się przede wszystkim wysiłek włożony w wykonanie różnych zadań)
- ucznia z dysgrafią - w większym stopniu ocenia się na podstawie wypowiedzi ustnych, w pracach pisemnych ocenia się przede wszystkim ich treść (stronę merytoryczną)

- w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w nauce uniemożliwiające sprostanie wymogom edukacyjnym wynikającym z realizowanego programu nauczania, potwierdzone pisemną opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej upoważnionej do tego jednostki - nauczyciel stosuje obniżenie wymagań jednak są one nie mniejsze niż opisane wymagania na ocenę dopuszczającą.

V. Zasady poprawiania ocen.

- 1) Uczeń jest zobowiązany do systematycznej poprawy stopni cząstkowych (bieżących).
- 2) Uczeń może poprawiać pracę z danego zakresu sprawdzanych umiejętności i wiedzy tylko jeden raz w terminie uzgodnionym z nauczycielem
- 3) Otrzymana ocena z poprawy pracy klasowej jest oceną ostateczną i wpisywana jest do dziennika.
- 4) Oceny dobre i bardzo dobre nie podlegają poprawie.
- 5) Nie stosuje się zaliczeń półrocznych i rocznych.
- 6) Prace klasowe, sprawdziany są obowiązkowe.
- 7) W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie, nauczyciel ustala z uczniem termin napisania zaległej pracy.
- 8) Jeżeli uczeń nie przystąpi do napisania sprawdzianu w wyznaczonym terminie, nauczyciel ma prawo do przeprowadzenia go bez zapowiedzi na dowolnej lekcji, na której uczeń jest obecny.
- 9) Odmowa napisania sprawdzianu skutkuje oceną niedostateczną z działu tematycznego, którego dotyczył sprawdzian.
- 10) Uczeń ma możliwość poprawy niezaliczonego sprawdzianu oraz prawo poprawienia oceny ze sprawdzianu nie później niż 14 dni od otrzymania stopnia.
- 11) Termin poprawy niezaliczonego sprawdzianu może być przesunięty z powodu długiej choroby ucznia lub innych zdarzeń losowych.
- 12) Nie przewiduje się poprawy ocen cząstkowych tuż przed klasyfikacją.

VI. Nieprzygotowanie do lekcji.

Nieprzygotowanie do lekcji to brak zeszytu przedmiotowego, zeszytu ćwiczeń, przyborów i materiałów pomocniczych potrzebnych na daną lekcję (o których przyniesienie prosił nauczyciel na poprzedniej lekcji), brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi ustnej, kartkówki.

- 1) Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji bez podania przyczyny dwa razy w półroczu (przy 2 godz./tyg.) przedmiotu i jeden raz w półroczu (przy 1 godz./tyg.)
- 2) Nieprzygotowanie uczeń zgłasza przed rozpoczęciem zajęć.
- 3) Nie można zgłaszać nieprzygotowania w przypadku zapowiedzianego wcześniej na dany dzień sprawdzania i oceniania określonej formy - tu: sprawdzianu, kartkówki, innych zleconych zadań.
- 4) Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń za każde następne nieprzygotowanie otrzymuje ocenę niedostateczną.

5) Nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania się do zajęć. Jeżeli uczeń był nieobecny na ostatniej(jednej) lekcji ma obowiązek uzupełnienia w zeszyte przedmiotowym tematu z ostatniej lekcji i wykonania zadanej pracy domowej. Brak takiej pracy domowej oznaczany jest w dzienniku zajęć jako nieprzygotowanie do lekcji.

VII. Ustalenia końcowe.

- 1) Przy ocenianiu, nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia.
- 2) Przy wystawianiu oceny na koniec roku szkolnego uwzględnia się pracę i wyniki z całego roku szkolnego.
- 3) Przewidywaną ocenę śródroczną lub roczną nauczyciel podaje uczniowi na dwa tygodnie przed radą klasyfikacyjną.
- 4) Wyższą od przewidywanej oceny z biologii na półroczu i koniec roku uczeń może uzyskać po uzupełnieniu wiadomości i umiejętności określonych na daną ocenę przez nauczyciela w przedmiotowych zasadach oceniania lub po przeprowadzeniu egzaminu sprawdzającego (pisemnego i ustnego).
- 5) Warunkiem przystąpienia do egzaminu sprawdzającego jest złożenie przez rodzica/opiekuna prawnego pisemnego wniosku, w którym należy umotywić, że uzyskanie wyższej oceny przez ucznia było niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione ze względu na długotrwałe nieobecności w szkole potwierdzone zwolnieniami lekarskimi lub inne przyczyny, które nauczyciel uzna za zasadne.
- 6) Ocena może być podwyższona tylko o jeden stopień.
- 7) Jeżeli przewidywaną oceną śródroczną lub roczną jest ocena niedostateczna, nauczyciel ma obowiązek poinformować o niej ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych) za pośrednictwem wychowawcy na 4 tygodnie przed radą klasyfikacyjną.
- 8) Ustalona przez nauczyciela na koniec roku szkolnego ocena niedostateczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego z godnie z zasadami określonymi w WZO.
- 9) Uczeń może nie być klasyfikowany z przedmiotu, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach przekraczającej połowę czasu przeznaczanego na te zajęcia w szkolnym planie nauczania. W takim przypadku może zdawać egzamin klasyfikacyjny na własną prośbę lub na pisemny wniosek rodziców (prawnych opiekunów). Egzamin klasyfikacyjny ma formę ustną i pisemną. Termin egzaminu klasyfikacyjnego wyznacza dyrektor szkoły, nie później jednak niż w ostatnim tygodniu zajęć szkolnych przed plenarnym posiedzeniem rady pedagogicznej w danym roku szkolnym.
- 10) Uczeń może uzyskać na półroczu lub koniec roku szkolnego ocenę celującą z biologii jeśli spełnia co najmniej jeden z podanych warunków:
 - uczeń otrzymuje oceny bardzo dobre i celujące w ciągu półrocza/roku szkolnego uzyskując średnią ważoną co najmniej 5,61

- uczeń osiąga sukcesy (przechodzi do następnego etapu) w konkursie kuratorskim na szczeblu przynajmniej rejonowym.
- 11) Zagrożenie oceną niedostateczną, wystawiane na 20 dni roboczych przed klasyfikacją, otrzymuje uczeń, którego średnia ważona zamyka się w przedziale 1,00 – 1,60.
 - 12) Wszystkie sprawy sporne, nie ujęte w PSO z biologii rozstrzygane będą zgodnie z Zasadami Wewnątrzszkolnego Oceniania oraz z rozporządzeniami MEN.

Zasady informowania uczniów i rodziców o wymaganiach i postępach ucznia:

- Na początku roku szkolnego uczniowie na lekcji i rodzice na zebraniu zostają zapoznani z PSO z biologii.
- Ocena pracy ucznia jest systematyczna, jawna i obiektywna.
- O wszystkich stopniach uczeń jest informowany w momencie ich wystawienia.
- Na prośbę ucznia lub rodzica nauczyciel udziela ustnej informacji o osiągnięciach ucznia.
- Uczeń otrzymuje na lekcji do wglądu sprawdzoną i omówioną pracę pisemną, zapoznaje się z jej wynikiem i ewentualne zastrzeżenia zgłasza nauczycielowi. Prace przechowywane są w dokumentacji nauczyciela do końca roku szkolnego. Rodzice mogą otrzymać prace dzieci do wglądu podczas zebrań klasowych, konsultacji indywidualnych z nauczycielem.
- Rodzice po zalogowaniu się do dziennika elektronicznego mogą systematycznie sprawdzać osiągnięcia edukacyjne dzieci.
- Ocenianie innych form aktywności odbywa się na bieżąco i jest podawane do wiadomości ucznia w formie ustnej i pisemnej(wpis w zeszycie przedmiotowym).
- Informowanie uczniów o ocenie śródrocznej i rocznej odbywa się najpóźniej na dwa tygodnie przed posiedzeniem Rady Pedagogicznej.
- Informowanie uczniów zagrożonych otrzymaniem oceny niedostatecznej i ich rodziców następuje na miesiąc przed posiedzeniem Rady Pedagogicznej.
- Rodzice informowani są o postępach i osiągnięciach swoich dzieci podczas zebrań klasowych, konsultacji u nauczyciela lub spotkań indywidualnych na terenie szkoły, w formie ustnej lub pisemnej.

VIII. Ewaluacja

1. Przedmiotowy system oceniania podlega ewaluacji.
2. Ewentualne zmiany w PSO muszą być zgodne z innymi dokumentami dotyczącymi oceniania w szkole (zmiany w WZO skutkują zmianami w PSO).
3. Zmiany PSO obowiązują od 1 września każdego roku szkolnego.

Nauczyciel biologii:
Ewa Tarnówka